

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Viite Talousarvioasetus (254/2004) 66i §

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON VUODEN 2014 TILINPÄÄTÖKSESTÄ

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) tilinpäätöskannanotto perustuu Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) vuoden 2014 tilinpäätökseen ja tilintarkastajien tilintarkastuskertomukseen. MMM esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Makeran vuoden 2014 tilinpäätökseen seuraavaa:

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Makeran varoin edistettiin vuonna 2014 maa- ja metsätalousministeriön eri politiikkasektoreiden tavoitteita pääpainon ollessa aiempien vuosien tapaan maatalouden investointien ja nuoren viljelijän tilanpidon aloittamisen tukemisessa. Rahaston varoilla tuetaan myös maaseudun ja maaseutuelinkeinojen tutkimusta. Rahasto hoiti vuonna 2014 säädösten mukaiset tehtävänsä sekä toteutti omalta osaltaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asettamia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriö tai Makeran johtokunta ei ole asettanut rahaston toiminnalle tulostavoitteita.

Tilinpäätöksessä esitetään maatalouden investointi- ja aloitustukien sekä tutkimuksen toteutuneet kappalemäärät, tiedot valtionvastuu- ja valtiontakaustoiminnasta sekä takaisinperinnöistä. Investointituista esitetään myös tärkeimpien tuotantosuuntien rakennuskohteisiin myönnetyn rahoituksen määrä vuosina 2012–2014. Vuonna 2014 aloitustukihakemuksia jätettiin poikkeuksellisen paljon, minkä on arvioitu johtuvan luopumistukilain muutoksesta. Investointituen haku oli vuonna 2014 melko hiljaista. Hakemusten määrään vaikutti todennäköisesti osaltaan maatalouden heikko kannattavuus.

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa, vaan tehtäviä hoidetaan Maaseutuvirastossa, Valtiokonttorissa sekä Maa- ja metsätalousministeriössä.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Tilinpäätöksessä ei ole tehty varsinaista analyysia tukitoimien vaikutuksista, mutta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007–2013 väliarvioinnissa todetaan, että jopa kaksi kolmasosaa investoinneista ja sukupolvenvaihdoksista jäisi tekemättä ilman tukea. Siten tukitoiminnalla on hyvin keskeinen merkitys maatalouden uudistamisessa, kilpailukyvyn ja kannattavuuden kehittämisessä ja sitä kautta maataloustuotannon tason ylläpitämisessä.

Makeran tutkimushankevaroin rahoitettiin toukokuussa 2015 valmistunut maa- ja metsätalousministeriön tutkimushankkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia selvittänyt arviointihanke. Siinä käytiin lävitse runsaan viiden vuoden ajalta myös Makerasta rahoitettuja tutkimus- ja kehittämishankkeita. Tavoitteena oli, että ministeriö pystyisi paremmin antamaan tutkijoille suosituksia parhaista käytännöistä tutkimustulosten välittämiseksi niitä hyödyntäville tahoille. Arvioinnissa mainitaan, että suhteellisen pienellä

tutkimusrahoituksella on kuitenkin saatu paljon aikaan ja kerättyä myös muuta rahoitusta julkisen rahoituksen rinnalle. Hankkeilla on tuotettu muun muassa uutta tietoa strategiaprosessien, päätöksenteon ja lainsäädännön pohjaksi. Arvioinnissa annettiin lopuksi kehittämisehdotuksia tutkijoille, tutkimushankkeiden ohjausryhmille ja rahoittajille.

Rahastoa koskevien tehtävien hoito on otettu huomioon Mavin henkilöstökehyksessä sekä toiminnassa. Mavin hoitamiin Makera -tehtäviin liittyvää työaikaä seurataan osana Mavin työajanseurantajärjestelmää. Vuonna 2014 Mavissa oli näihin tehtäviin käytetty tilinpäätöksen mukaan noin 3,1 htv. Jatkossa pyritään siihen, että myös ministeriön työajanseurannasta saataisiin vastaavat tiedot.

Tilinpäätöksen kuvaus toimintaympäristön muutoksista ja toiminnan vaikuttavuudesta on riittävä.

3. Ministeriön esitys rahaston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoituskehyksestä rahoitettavat EU-osarahoitteiset maatalouden aloitus- ja investointiavustukset siirrettiin rahoitettavaksi valtion talousarvion momentilta 30.10.40 vuodesta 2015 alkaen. Muilta osin Makeran toimintaa jatketaan toistaiseksi ennallaan myös kokonaan kansallisesti rahoitettavien investointiavustusten osalta. Rahaston toimintaa suunniteltaessa ja rahaston toiminnalle mahdollisesti asetettavissa tulostavoitteita tulee ottaa huomioon Sipilän hallitusohjelmassa tehdyt linjaukset ja maaseutuohjelman toimeenpanon aiheuttamat muutokset rahaston toimintaympäristöön.

Ministeriö pitää hyvänä, että Makeran johtokunta on kirjannut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeiksi varmistaa, että toiminta on tasapainossa suhteessa varojen riittävyyteen niissä toiminnoissa, jotka edelleen rahoitetaan Makeran varoin. Rahaston on myös varmistettava, että myönnettyille valtiontakauksille on riittävä kate. Johtokunnan tulee edelleen kiinnittää huomiota siihen, että Makerasta myönnettävät rahoitusjärjestelmän varat kohdentuvat mahdollisimman tehokkaalla ja vaikuttavalla tavalla ja että rahoituspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään erityistä huomiota investoivien tilojen taloussuunnitteluun ja riskienhallintaan. Maa- ja metsätalousministeriö suosittelee, että rahaston toiminnassa otetaan huomioon tilintarkastajien tarkastushavaintoihin liittyneet suositukset.

4. Ministeriön omat toimenpiteet rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö vaikuttaa omilla toimillaan Sipilän hallitusohjelmassa Makeran toiminnalle annettujen linjauksien toteutumiseen. Ministeriö tulee myös edelleen kiinnittämään huomiota rahaston kokonaisuuden hallintaan sen tehtävien jakaantuessa säästöjen perusteella Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, Valtiokonttorin ja rahaston johtokunnan kesken.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Apulaisosastopäällikkö

Taina Aaltonen

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
MMM/HSO/taloussyksikkö